De nya bestämmelserna om källskattegranskning

Det nuvarande uppbördssystemet bygger på arbetsgivarnas medverkan. Då dessa ofta efterleva uppbördsförordningens bestämmelser på ett mindre tillfredsställande sätt, är det nödvändigt, att myndigheterna kunna kontrollera, dels att arbetsgivarna göra skatteavdrag på riktigt sätt och dels att inbetalning sker i vederbörlig ordning. Den viktigaste av dessa kontrollmöjligheter är granskning av arbetsgivares bokföring eller anteckningar om lön och skatteavdrag. Den nya uppbördsförordningen med tillhörande tillämpningsföreskrifter har kommit med några nya bestämmelser i dessa avseenden. Då bestämmelserna om kontroll av arbetsgivares skatteredovisning avsevärt skiljer sig från tidigare bestämmelser och då tillämpningskungörelsen utkom så sent, att tiden för utarbetande och tryckning av nya blanketter var knappt tillmätt, har i viss mån förvirring uppstått. Det torde därför vara påkallat med en redogörelse i denna fråga.

Enligt äldre uppbördsförordningen skulle bokföringsskyldig arbetsgivare föra anteckningar om arbetstagares namn, lönebelopp samt löneavdragets belopp. Dessa uppgifter ha visat sig vara alltför bristfälliga, i synnerhet som uppgiften om arbetstagarens namn ofta inskränktes till en initial. I nya uppbördsförordningen har därför införts bestämmelser, att bokföringsskyldig arbetsgivare i sin bokföring utöver tidigare nämnda uppgifter skall föra anteckningar om arbetstagares födelsetid, mantalsskrivningsadress och debetsedelsnummer under förutsättning att debetsedel eller skattekort företetts för honom. Även icke-bokföringsskyldiga arbetsgivare äro numera skyldiga att föra enahanda anteckningar, dock endast om den utbetalade lönen utgör omkostnad i förvärvskälla.

Granskning av arbetsgivares bokföring eller de anteckningar, som icke-bokföringsskyldig arbetsgivare skall föra, kan ske efter anmaning av den föredragande i uppbördsärenden hos länsstyrelse eller jämväl numera av den lokala skattemyndigheten. Några nyheter i fråga om införskaffande av bokföringshandlingar eller vid själva granskningsförfarandet finnes däremot ej.

Tillämpningskungörelsen innehåller flera nya bestämmelser om upprättande av granskningsrapport, fastställande och uppdebitering av det belopp, för vilket arbetsgivaren är ansvarig. I de fall då arbetsgivaren ej verkställt skatteavdrag, skall granskningsmannen upprätta förteckning, å vilken lönebeloppet vid varje utbetalningstillfälle angives. Även om det inte framgår av lagtexten, torde enahanda uppgifter böra angivas, om skatteavdrag verkställts med för lågt belopp, i vilket fall i förteckningen även måste angivas med vilket belopp arbetsgivaren gjort skatteavdrag. En sådan förteckning skall uppgöras för varje arbetstagare.

Sedan granskningsrapport upprättats, tillställes arbetsgivaren ett exemplar därav jämte uppgift å det belopp, för vilket han är betalningsskyldig och som inom viss tid kan inbetalas till länsstyrelsen eller i stad

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:24

den lokala skattemyndigheten. Inbetalas beloppet, skall preliminärskatten krediteras å arbetstagarnas kreditkort, medan kvarstående skatt överföres till utmätningsmannen. Har debetsedel för någon arbetstagare utfärdats inom annat län eller av annan lokal skattemyndighet i stad, överföres det för honom inbetalade beloppet till denna myndighet för samma åtgärder.

Om arbetsgivaren ej inbetalat skatten inom den tid, som meddelats honom då rapporten översändes, eller om han inkommer med erinran mot rapporten, blir förfaringssättet något omständligare. Då det är fråga om skatt, som arbetsgivaren underlåtit att avdraga, skall den lokala skattemyndighet, som utfärdat arbetstarens debetsedel efter prövning fastställa det belopp, för vilket arbetsgivaren jämte arbetstagaren är ansvarig. Arbetsgivaren skall underrättas om beslutet, och lokal skattemyndighet på landet skall dessutom underrätta länsstyrelsen. Därefter har länsstyrelse eller i stad den lokala skattemyndigheten att i räkenskaperna uppdebitera den preliminära skatt, som fastställts. Det uppdebiterade beloppet antecknas å arbetstagarens kreditkort, och ärendet överlämnas till utmätningsmannen för indrivning.

Är det däremot fråga om avdragen skatt, som arbetsgivaren underlåtit att inbetala, skall den lokala skattemyndigheten efter prövning fastställa det belopp, för vilket arbetsgivaren är ansvarig. Detta fastställelsebeslut skall omfatta även skattskyldiga, för vilka debetsedel utfärdats av annan lokal skattemyndighet och avse såväl preliminär A-skatt som kvarstående skatt. Arbetsgivaren skall underrättas om beslutet, och lokal skattemyndighet på landet skall dessutom underrätta länsstyrelsen. Vidare skall utmätningsmannen underrättas då kvarstående skatt fastställts för avkortning av kravet å arbetstagaren. Sedan länsstyrelsen eller lokal skattemyndighet i stad i räkenskaperna uppdebiterat det fastställa beloppet, överlämnas ärendet till utmätningsmannen för indrivning. Samma myndigheter skola också anteckna vederbörligt belopp å arbetstagarens kreditkort. Har debetsedel för någon arbetstagare utfärdats inom annat län eller av annan lokal skattemyndighet i stad, skall uppgift översändas dit för anteckning å kreditkortet. För undvikande av att dubbelt fastställelsebeslut utfärdas har riksräkenskapsverket funnit anledning meddela, att kommunikation bör, om så finnes erforderligt, ske mellan lokala skattemyndigheten i arbetsgivarens hemortskommun och den lokala skattemyndighet, som utfärdat arbetstagarens debetsedel.

Övergången till de nya bestämmelserna har inte varit helt friktionsfri. De innebära emellertid en förenkling av arbetet, och fördelarna för myndigheterna samt i vissa avseenden även för arbetsgivarna äro uppenbara. Man har därför all anledning att antaga, att arbetet kommer att gå smidigare sedan svårigheterna vid övergången övervunnits.

T. I.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:22:24